«چرخ‌چاه» در مهرآباد بازسازی شد؛ ۹ قنات در تل کمشک زنده شد، نسل جدید آب‌بَر به باغ‌های سیب‌زار برگشت

مهندس کامران نیک‌پی‌ماهر: «۱۴۰۰ قنات در تل کمشک زنده شد، نسل جدید آب‌بَر به باغ‌های سیب‌زار برگشت»

مهرآباد/تل کمشک – ۱۲ مهر ۱۴۰۰: ۹ قنات که سال‌ها خشک مانده بود، از امروز دوباره آب را به باغ‌های سیب‌زار می‌رسانند. این قنات‌ها در دشت تل کمشک، در فاصله ۳ تا ۷ کیلومتری شهر مهرآباد، با چرخ‌چاه‌های سنتی آب را از عمق زمین بالا می‌کشیدند. آخرین آب‌بَر در سال ۱۳۵۱ از کار افتاد و از آن زمان باغ‌ها با پمپ‌های دیزلی آبیاری می‌شدند. امروز مهندس کامران نیک‌پی‌ماهر در مراسم بازگشایی گفت: «این قنات‌ها را نه برای نوستالژی، بلکه برای آب پایدار بازسازی کردیم. هر قنات می‌تواند بدون برق، با نیروی گاو و چرخ‌چاه، آب را به باغ برساند.»

طرح بازسازی ۹ قنات، ۲۱ چرخ‌چاه و ۴ حوضچه رسوب‌گیری را شامل می‌شود. هزینه کل طرح ۴۸۰ میلیارد ریال بود که ۶۰ درصد آن توسط صندوق احیای قنات‌های کویری تأمین شد و مابقی از محل مشارکت باغداران پرداخت شد. هر باغدار موظف است سهم آبیاری خود را در ازای کار داوطلبانه در لایروبی قنات بپردازد. در قنات شماره ۳ روستای سیب‌زار، ۱۸۰ باغدار ثبت‌نام کرده‌اند که مجموع باغ‌هایشان ۴۲ هکتار است و انتظار می‌رود عملکرد سیب و انار منطقه ظرف سه سال به دو برابر برسد.

مریم سادات فرهادی، مدیر اجرایی صندوق احیای قنات‌های کویری، گفت: «آب قنات شور است و برای برخی درخت‌ها مناسب نیست. ما آزمایش‌های کیفیت آب را انجام دادیم و فقط درخت‌های مقاوم مانند انار و انجیر را توصیه کردیم. باغدار باید بداند چه می‌کارد.» او افزود که دفتر فنی صندوق در شهر مهرآباد مرکز مشاوره باز کرده است و هر باغدار می‌تواند رایگان نمونه آب خود را برای آزمایش بیاورد.

در مراسم، ۱۲ باغدار قدیمی که پدرانشان در این قنات‌ها کار می‌کردند، با گلاب و نان محلی پذیرایی شدند. یکی از آنها، حاج‌ابراهیم کلاته‌نو، ۷۱ سال دارد و می‌گوید: «پدرم شب‌ها سر چرخ‌چاه می‌خوابید تا گاو نیفتد. من بچه بودم و فکر می‌کردم آب از زمین می‌جوشد. حالا نوه‌هایم می‌آیند و می‌بینند که آب از همان راه قدیمی می‌آید.» صندوق قرار است ۳ قنات دیگر در دشت لار را تا پاییز ۱۴۰۱ بازسازی کند و برای هر قنات یک کارشناس ثابت استخدام کند.

بازار ادویه‌جات بندر نمک‌سار پس از ۱۲ سال بازسازی دوباره گشود

بندر نمک‌سار – ۱۲ مهر ۱۴۰۱: بازار ادویه‌جات بندر نمک‌سار پس از ۱۲ سال بازسازی دوباره گشود. این بازار که در سال ۱۳۸۹ ساخته شد، در آتش‌سوزی بزرگی در سال ۱۳۸۸ تقریباً نابود شد و ۶۰ درصد مغازه‌هایش از بین رفت. بازسازی با هزینه ۴۲۰ میلیارد ریال انجام شد و ۱۸۰ مغازه دوباره به صاحبان قبلی واگذار شد. مراسم گشایش با حضور شهردار بندر نمک‌سار، نمایندگان اتاق بازرگانی و صدها خریدار برگزار شد.

مریم سادات فرهادی، مدیر اجرایی صندوق احیای بازارهای سنتی، گفت: «ما سعی کردیم سقف چوبی قدیمی را عین همان طرح بسازیم، اما سیستم اطفای حریق و راه‌های فرار را طبق استانداردهای امروز گذاشتیم. بازار نباید موزه باشد، اما نباید هویتش را هم از دست بدهد.» او گفت ۳۰ درصد از مغازه‌ها به زنان سرپرست خانوار واگذار شده است و قرار است یک کلاس آموزشی برای آنها هر هفته برگزار شود.

حاج‌ابراهیم کلاته‌نو، ۷۱ ساله، که پدرش ۴۰ سال در این بازار عطاری داشت و خود او از ۱۵ سالگی در مغازه کار می‌کرد، گفت: «وقتی آتش گرفت، فکر کردم تمام شد. اما مشتری‌ها برگشتند و گفتند تا بازار باز نشود، جای دیگر نمی‌خریم. امروز دوباره بوی دارچین و زرشک را می‌شنوم.» او ۲۰ کیسه ادویه برای مهمانان افتتاح آورده بود و همه آن در کمتر از ۴۰ دقیقه تمام شد.

اما همه چیز گل و بلبل نیست. برخی فروشندگان قدیمی گلایه دارند که اجاره مغازه‌ها ۳۰ درصد بیشتر از قبل شده است و برای برخی کافی نیست. صندوق حمایت از صنایع دستی وعده داده است تا پایان آبان ۲۰ مغازه دیگر را با تخفیف ۵۰ درصد اجاره به جوانان واگذار کند. این وعده هم امیدوارکننده است و هم پرسش‌برانگیز.

«چرخ‌چاه» در مهرآباد بازسازی شد؛ ۹ قنات دیگر تا تل کمشک زنده می‌شود

(مهندس کامران نیک‌پی‌ماهر)

مهندس کامران نیک‌پی‌ماهر، مدیر طرح بازسازی قنات‌های کویری، در گفت‌وگو با «پیک بیابان» گفت: «قنات فقط یک کانال نیست، یک موجود زنده است که اگر تاریکش کنی، می‌میرد. ما نور را برگرداندیم.» او توضیح داد که هر قنات دارای ۳ بخش است: مادر چاه، کانال زیرزمینی و دهانه خروجی. تیم او ابتدا مادر چاه‌ها را خشک کرد و سپس با دست و بیل کانال را پاک کرد تا به سنگ رسید.

در قنات شماره ۷ روستای سیب‌زار، ۲۱ چرخ‌چاه نصب شد و ۱۸۰ باغدار ثبت‌نام کردند. هر باغدار موظف است ۱۲ روز در سال در لایروبی قنات کار کند. در ازای این کار، آب قنات به باغ او می‌رسد. حاج‌ابراهیم کلاته‌نو، ۷۱ ساله، گفت: «پدرم ۴۰ سال در این قنات کار کرد. من بچه بودم و فکر می‌کردم آب از زمین می‌جوشد. حالا نوه‌هایم می‌آیند و می‌بینند که آب از همان راه قدیمی می‌آید.»

صندوق قرار است ۳ قنات دیگر در دشت لار را تا پاییز ۱۴۰۱ بازسازی کند و برای هر قنات یک کارشناس ثابت استخدام کند. این وعده هم امیدوارکننده است و هم پرسش‌برانگیز. منتقدان می‌گویند صندوق باید اول مالکیت آب را روشن کند و بعد سراغ کانال برود. مریم سادات فرهادی پاسخ داد که دفتر حقوقی صندوق در شهر مهرآباد مرکز مشاوره باز کرده است و هر باغدار می‌تواند رایگان نمونه آب خود را برای آزمایش بیاورد.

بازار ادویه‌جات بندر نمک‌سار پس از ۱۲ سال بازسازی دوباره گشود

بندر نمک‌سار – ۱۲ مهر ۱۴۰۱: بازار ادویه‌جات بندر نمک‌سار پس از ۱۲ سال بازسازی دوباره گشود. این بازار که در سال ۱۳۸۹ ساخته شد، در آتش‌سوزی بزرگی در سال ۱۳۸۸ تقریباً نابود شد و ۶۰ درصد مغازه‌هایش از بین رفت. بازسازی با هزینه ۴۲۰ میلیارد ریال انجام شد و ۱۸۰ مغازه دوباره به صاحبان قبلی واگذار شد. مراسم گشایش با حضور شهردار بندر نمک‌سار، نمایندگان اتاق بازرگانی و صدها خریدار برگزار شد.

مریم سادات فرهادی، مدیر اجرایی صندوق احیای بازارهای سنتی، گفت: «ما سعی کردیم سقف چوبی قدیمی را عین همان طرح بسازیم، اما سیستم اطفای حریق و راه‌های فرار را طبق استانداردهای امروز گذاشتیم. بازار نباید موزه باشد، اما نباید هویتش را هم از دست بدهد.» او گفت ۳۰ درصد از مغازه‌ها به زنان سرپرست خانوار واگذار شده است و قرار است یک کلاس آموزشی برای آنها هر هفته برگزار شود.

حاج‌ابراهیم کلاته‌نو، ۷۱ ساله، که پدرش ۴۰ سال در این بازار عطاری داشت و خود او از ۱۵ سالگی در مغازه کار می‌کرد، گفت: «وقتی آتش گرفت، فکر کردم تمام شد. اما مشتری‌ها برگشتند و گفتند تا بازار باز نشود، جای دیگر نمی‌خریم. امروز دوباره بوی دارچین و زرشک را می‌شنوم.» او ۲۰ کیسه ادویه برای مهمانان افتتاح آورده بود و همه آن در کمتر از ۴۰ دقیقه تمام شد.

اما همه چیز گل و بلبل نیست. برخی فروشندگان قدیمی گلایه دارند که اجاره مغازه‌ها ۳۰ درصد بیشتر از قبل شده است و برای برخی کافی نیست. صندوق حمایت از صنایع دستی وعده داده است تا پایان آبان ۲۰ مغازه دیگر را با تخفیف ۵۰ درصد اجاره به جوانان واگذار